

4.1 Kristijonas Donelaitis – lietuvių grožinės literatūros pradininkas

Apie Kristijoną Donelaitį

Kristijonas Donelaitis, Žygimantas Augustinas.
„Autoportretas pagal K. Donelaičio kaukolės matmenis“ 2014 m.

Kristijonas Donelaitis gimė 1714 m. Lazdynėlių kaime, Mažojoje Lietuvoje, laisvųjų valstiečių šeimoje. Mokėsi Karaliaučiaus katedros mokykloje, 1740 m. baigė Karaliaučiaus universiteto Evangelikų **liuteronų** teologijos fakultetą, lankė lietuvių kalbos seminarą. 1740–1742 m. dirbo Stalupėnų mokyklos **kantoriumi choro vadovu, vargonininku ir giedojimo mokytoju**, 1742–1743 m. – **rektoriumi**. Nuo 1743 m. buvo Tolminkiemio **klebonas**. Jis pastatė mokyklą, klebonų **našlių** namą, perstatė **kleboniją**, bažnyčią.

Be poezijos, kūrė muzikines kompozicijas, šlifudavo **lėšius**, gamino **klavesinus** (ir **fortepijoną**), **barometrus**, **termometrus**, **mikroskopus**, veisė sodą. Kristijonas Donelaitis buvo energingas, **sumanus**, linksmas, garsėjo visame krašte kaip ypač **nagingas** meistras. Laisvalaikiu rašė **eiles** lietuvių ir vokiečių kalbomis, domėjosi **antikos filosofija** ir literatūra.

Atsidėti kūrybai trukdė įtempti santykiai su vietos valdžia, istorinės aplinkybės, tačiau išliko 6 **pasakėčios**, parašytos ankstyvuju kūrybos laikotarpiu. Tai pirmieji originalūs šio žanro kūriniai lietuvių literatūroje. Svarbiausias K. Donelaičio kūrinys – **poema** „Metai“, kurioje tikroviškai vaizduojamas **Rytų Prūsijos** (Vyžlaukio valsčiaus) lietuvių **valstiečių**, kovojančių dėl savo papročių, kalbos, tautinės tapatybės, gyvenimas.

Pagal „Visuotinę lietuvių enciklopediją“

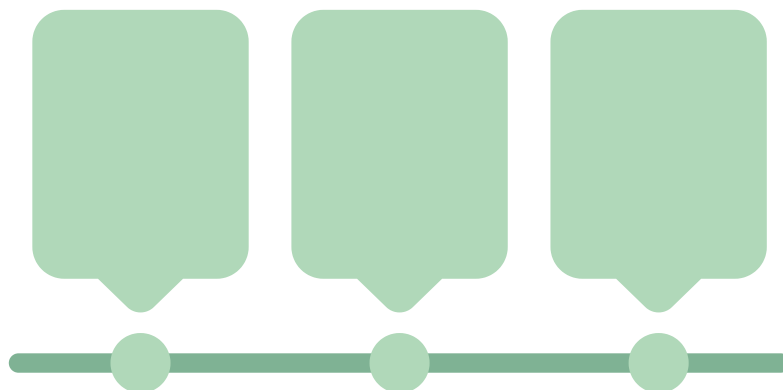

4.1 Kristijonas Donelaitis – lietuvių grožinės literatūros pradininkas

1. Perskaitykite tekstą „Apie Kristijoną Donelaitį“, išsiaiškinkite paryškintus žodžius. Sudarykite nežinomų žodžių žodyną su paaškinimais.

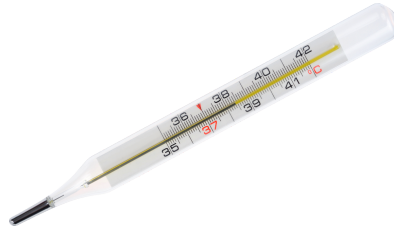

2. Prisiminkite skaitytą tekstą „Apie Kristijoną Donelaitį“. Schemoje surašykite 3 svarbiausius K. Donelaičio gyvenimo darbus.

4.1 Kristijonas Donelaitis – lietuvių grožinės literatūros pradininkas

3. Remdamiesi sudarytu žodynu sujunkite paveikslėlius su jų pavadinimais.

fortepijonas

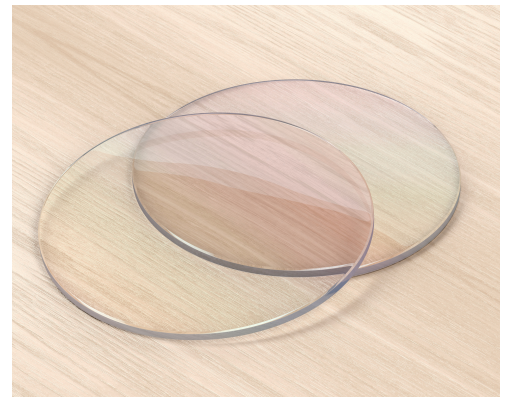
mikroskopas

termometras

klavesinas

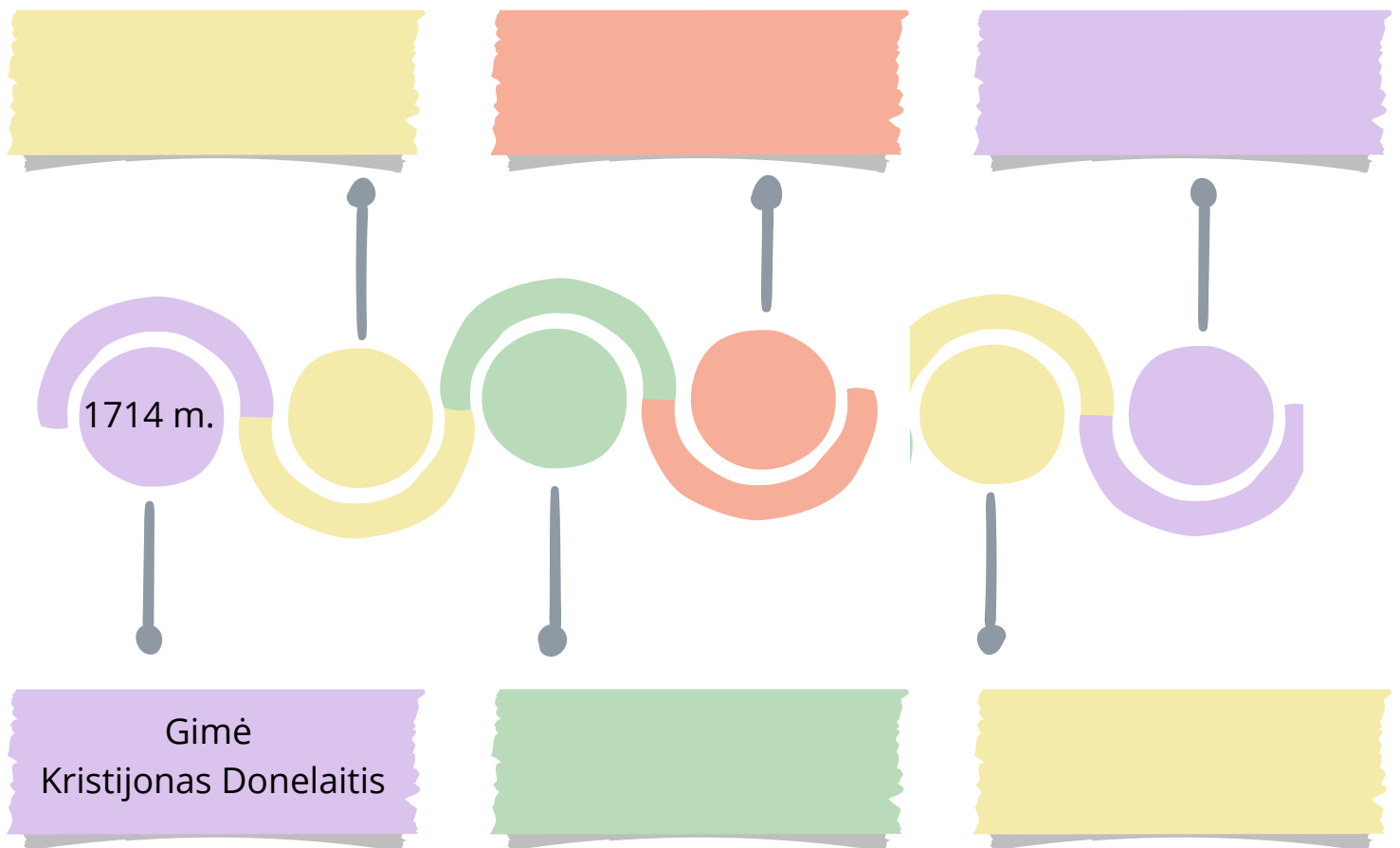
barometras

lęšiai

4.1 Kristijonas Donelaitis – lietuvių grožinės literatūros pradininkas

4. Remdamiesi tekstu chronologiškai surašykite datas ir biografinius faktus apie K. Donelaitį.

5. Prisiminkite skaitytą tekstą „Apie Kristijoną Donelaitį“. Pažymėkite teisingus atsakymus.

1. Kur gimė K. Donelaitis?

- A Varšuvoje.
- B Vilniuje.
- C Mažojoje Lietuvoje.

2. Kokia buvo K. Donelaičio profesija?

- A Diktorius.
- B Kantorius.
- C Gydytojas.

3. Ką K. Donelaitis konstravo?

- A Baldus.
- B Optikos ir mechanikos prietaisus.
- C Transporto priemones.

4. Ką K. Donelaitis sukūrė?

- A Poemą „Metai“.
- B Poemą „Sezonai“.
- C Poemą „Jūra“.